Székesfehérvár, XXVI. évf. 39. 1919. Vasárnap, febr. 16.

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak helyben: 1 hónapra 2·50 K, 1 évre 30 K. Vidéken: 1 hónapra 2·50 K, 1 évre 30 K.

Felelős szerkesztő: Hajós József

KIK KAPNAK FÖLDET?

Mostanában országszerte az a firesztelés járja, hogy földet csak azok kapnak a földosztáskor, akik tagjai a — szociáldemokrata pártnak. Önként értődik, hogy ezt a hírt a szociáldemokraták kürtölik világgá. Nem egyébb ez, mint korteseszköz, mellyel párttagokat akarnak fogni. Igaz, hogy ez nem épen tisztességes kortesfogás, mert hiszen *hazugság*, hogy a népkormány csak szociáldemokratának ad földet, — nó de már megszoktuk azt, hogy a szociáldemokrata párt nem dolgozik glaszé kezityűs kézzel, sőt nem alkalmazza mindenkor az igazság fegyvereit sem.

Értsük meg: *mi őszintén akarjuk az földfelosztását, a dolgozó* szegény nép jobb megélhetését. Mi nem kívánjuk vissza a régi korrupt rendszert. — De szerintünk:

A föld kisajátítása nem lehet egy párt kiváltsága akkor, amidőn a forradalom vívmányait más polgári párt is igyekszik biztosítani. A földfelosztás eszméje nem is a szoc. demokraták patentja. Közismeretes, hogy a birtokreformot, az igazságos földfelosztást [illegible] püspök [illegible] szociálkonzervatív [illegible] *nem is a földfelosztás*, hanem a földnek kommunizálása vagyis közösse tétele. Az ő felesztástervük szerint: a föld csak ideiglenesen lesz magántulajdon, később minden föld, — az is, amelyet most a földnélküli elvtársjelöltek igérnek, — a közösség birtoka lesz. Hiszen sarkalatos elvük ez: „A proletároknak nincs semmiük amit biztosítaniok kellene; ellenkezőleg minden eddigi magánbiztosítékot és magánbiztosítást szét kell rombolniók.“ A szociáldemokraták *kommunista kiáltványa* szerint: A kommunizmust nem az jelzi, hogy a tulajdont általában megszünteti, hanem az, hogy *a polgári tulajdont szünteti meg.*“

Ne örüljenek hát a beszervezésre kiszemelt a szoc. demokrata pártba a *földosztás révén* becsalogatott földnélküli földmunkások, ne örüljenek azon, hogy a szociáldemokraták fogják őket földdel megajándékozni. Dehogy! A szociáldemokracia célja a *magántulajdon megszüntetése.* A földmíves dolgozzon ne magának, hanem a közösségnek, ezt kívánják. Kiáltványukban ez áll:

„A proletárság majd arra használja fel politikai uralmát, hogy a burzsoáziát (jómódú polgárságot) fokról fokra megfossza összes tőkéitől, hogy az *összes termelőeszközöket* az állam kezében, azaz az *uralkodó osztállyá szervezett proletárság kezében* középpontosítsa és a termelőeröket a lehető leggyorsabban szaporítsa. Ez természetesen egyelőre a tulajdonjogok és a *polgári termelőviszonyokba* való *zsarnoki behatolások útján történhetik csak* . . . Éppégbül szükséges: a földbirtok kisajátítása és a földjáradéknak az államkiadásokra való fordítása.“

Ez a szociáldemokraták birtokosztási elvének alapja.

Jó ha ők is sürgetik az igazságos földbirtokreformot. Erre feltétlen szükség van. De miért írnak és szavalnak csak az „ellenforradalmár“ püspökök és grófok birtokainak felosztásáról? Miért nem sírnak pl. a csidó földesurak [illegible] szociálkonzervatív [illegible] dinnyésnek [illegible] akarjuk „megmenteni“ sem az egyházi, sem a grófi latifundiumokat, de követeljük, hogy pl. Weisz Manfréd 750 milliócskájából is osszanak felnak.

Mi szinten követeljük a birtok felosztást, de nem kommunista alapon, hanem az *igazságos magántulajdon* joga szerint. Ne feledjék a földosztásra várók, hogy a jelenlegi népkormány a föld felosztását nem a szociálistákra, nem is szoc. dem. miniszterre bízta, hanem a földfelosztás *Szabó István kisgazdapárti miniszter* ügykörébe tartozik.

A szociáldemokraták jogtalanul sajátítják ki a birtokreform eszméjét és csak közönséges kortesfogás az, hogy *ők ígérnek* földet, de csak azoknak, akik belépnek a vörös pártba. Ezen célból sok helyen durva terrort is alkalmaznak, fenyegetőznek.

Ne üljünk fel mézes-mázos ígéreteknek és ne ijedjünk meg a fenyegetőzésektől. A józan, megfontolt szervezett munkások nem fogják az *igazságos felosztást* sürgető ellenvéleményezőket lebunkózni; — a vérszájú vörös agitátorok tejfogait pedig ne nézzük oroszlán tépőfogaknak.

Nincs kifogásunk az ellen, hogy a igazságos földfelosztást a szociáldemokrata párt *is* ellenőrizze, de ne csináljon ebből párthatalmi kérdést és ne használja a földfelosztást kortes eszköznek.

A termelésnek proletárellenőrzés mellett való szervezése nagy higgadtságot, tapintatot, türelmet és bölcs mérsékletet igényel. Nagyon találóan írta az éleseszű szociáldemokrata vezér, *Kautsky*: „Pedig ettől a szervezéstől függ minden. Mi sem könnyebb egy diktátornak, mint a kisajátítás. De a társadalmi munka hatalmas szervezetének a megteremtése és megindítása *nem elég egy rendelet és a vörösgárda.*“

Bizony nem, — ehhez a polgársággal való megértő együttműködés szükséges.

Hajós.

A berni szocialista kongresszus üzenete.

A világ minden részéből összejöttek a szocialisták kiküldöttei Bernben. Komoly férfiak gyülekezete volt ez a kongresszus, kik ismerik az eszmék kötelmét s átérzik saját felelősségüket. Nem is volt ott nyegle szó, borzas, fésületlen s pénzért orditó elmék durva kirohanása. Nem ijesztettek senkit *vérrel*, proletár *öklökkel* s *vérszóval*, sőt elítélték az erőszakos szociálizálást s az orosz [illegible]

[illegible] kozatait, hogy fogalmunk legyen az igazi szocializmusról s annál jobban elforduljunk a szocializmust meggyalázó s annak nevével visszaélő paprikajancsik üzleti heccmunkájától.

*

Arról a kérdésről, hogy *diktatura* (önkényuralom) legyen e vagy *demokrácia*, Branting kijelentette, hogy:

„*A szociáldemokrácia visszautasítja azt az erőszakos uralmat, amelyet a kisebbség akar megkontosítani.*

Reméljük, hogy ezt a fölfogást az egész munkásság [illegible] *tényeknek ismerni el* és elhatározzá, hogy [illegible]

— A bizottság a következő határozati javaslatot terjesztette be ebben a kérdésben:

„A társadalomnak a szocializmus által fokozatosan kívánt átalakítása csak akkor lehet végbe és lehet állandó, ha gyökereit mélyen beleereszthetni a demokrácia által kivivott és fejlesztett szabadságok alapelveibe. *A demokráciának ezek az alapelvei: a szó és az írás szabadsága, a gyülekezés joga, az általános választójog, felelős parlamenti rendszer*, olyan intézmények, amelyek a nép közreműködését és döntő jogát biztosítják, *az egyesülési jog*, stb, amelyek egyuttal a proletársságnak is eszközei a harcban.“

Macdonald kijelentette, hogy egy kisebbség uralma adott körülmények között hasznos lehet politikailag. Ezt az uralmát azonban csak mint a forradalomnak egy [illegible] tarthajuk jogosultnak, *de nem lehet a kormány állandó berendezkedésének alapja*, mert kü-

lönben minden szocialistának és demokratának kötelessége lenne, hogy ezzel a rendszerrel szemben, amely mindenféle rendezett életviszonnyal és mindenféle egészséges demokráciával összeegyeztethetetlen, fölvegye a harcot. *Minden forradalomnak csak a demokrácia lehet a célja.* A forradalomnak nem szabad csupán romboló jellegünek lennie, ellenkezőleg: végső eredményben alkotó természe ünek kell lennie.

A nagynevü német *Berstein* ezt mondta:

„Nekünk állást kell foglalnunk minden *erőszakosság* ellen, bármely oldalról jön is. A bolsevisták az igazi ellenforradalmárok, ők jelentik a forradalom halálát. *Nem teremtettek semmit csupán uj hadsereget,* hogy a nép igazi akaratának megnyilvánulása e[illegible]anak. Kormányzásuk nem egyéb, mint rettenetes korrupció, amit most pénzükkel más országokban is el akarnak terjeszteni."

Huymans a vita befejezése után megállapitotta, hogy Branting határozati javaslatát, mely a szociálizmusnak a demokrácia utján való megvalósitása mellett és *az erőszakos proletárdiktatura ellen* foglal állást, a többség helyesli.

Sajnos, itthoni szociáldemokratáinknak még sokat kellene a berni iskolába járni, hogy a mérsékletnek s igazságosságnak elveivel itatnák át törekvéseiket. A vérnek, ökölnek s vérpadnak emlegetése nem európai, hanem barbár keleti dolog és a zsarnokok módszeréhez tartozik. Igaz, hogy azok is vérpadon vesztek el, kik a vérpadot ácsolták, de ez nem vigasztalhat bennünket, akik öt éven át láttuk az irtózatos vérözönt.

Tegyetek emberségesek, türelmesek, mások szabadságát tisztelők és ne legyetek a legszentebb javakon durva kamasz módjára tipródók, mert ezzel magatokat is tönkre teszitek. — Csupa evangéliumi hang — ez a berni gyülekezet üzenete.

HIREK.

— **Kinevezés.** Baranyai István adóhivatali gyakornokot a pénzügyminiszter II. oszt. állampénztári tisztté nevezte ki.

— **Eljegyzés.** Szentes János eljegyezte Özv. Pinke Györgyné leányát Katókát. Minden külön értesités nélkül.

— **Szabadtanitás.** A múzeum egyesület szabadtanitás és előadásainak sorrendje:

1, 2. Febr. 18 és 21. Márosi Arnold, ciszt. r. főg. tanár: Az átöröklés és fajegészségtan.

3. Febr. 25. Dr. Koroncay József, orvos: Az egészséges és gazdaságos táplálkozás.

4. Febr 28. Mátrai Rudolf, ciszt. r. főg. igazgató: Wilson demokraciája.

5, 6. Márc. 4 és 7. Bilkei Ferenc lelkész: Az Amerikai kivándorlás. Vetitett képekkel.

7. Márc. 11, Hermann László zeneiskolai igazgató: A hegedü és története.

8. Márc. 14. Horváth István, ciszt. r. főg. tanár: A természeti energiaforrások. Kisérletekkel.

9. Márc. 18. Dr. Kapossy Endre, ciszt. r. főg. tanár: Utazás az Alpesekben és a Rajnán. Vetitett képekkel.

10. Márc. 21. Dr. Kaltenecker Viktor, ügyvéd: Közgazdasági problémák.

Belépődij az összes előadásokra a múzeumegyesület tagjainak 2, másoknak 3 korona, jegyek előre válthatók Klökner József könyvkereskedésében.

Egyes előadásokra 50 fillér a belépődij; jegyek előadás előtt a pénztarnal kaphatók.

Az egyesület a tiszta jövedelmét múzeumára forditja.

Az előadások a főgimnázium disztermében tesznek kedden és pénteken. Kezdetük délután 6 óra.

— **Több kéményseprő kerületet akar a kormány** és felhivta a rendőrfőkapitányt, hogy a meglevő kerületeket vonja össze. Dr. Zavaros Aladár r. főkapitány jelentést tett a kormánynak, hogy a kéményseprő kerületek összevonása nagy hátránnyal járna, igy a mesterekre, mint a munkásokra, azért annak mellőzését kérte.

— **Táncmulatság.** Keresztény nők tisztviselőnői szakosztálya f. évi február 18-án a Polgári Lövölde nagytermében zártkörü táncestélyt tart. Kezdete este 6 órakor. Személyjegy 4 korona. A zenét Pozsár Lajos teljes zenekara szolgáltatja. Fütés és világitásról gondoskodva lesz. A meghivó előmutatása kötelező.

— **Figyelem! fontos!** *A 17. gy. ezred irodájából ismeretlen tettesék ellopták az ezred körpecsétjét. A bélyegző felirata: M. kir. székesfehérvári „17. honv. pótzlj. parancsnokság" középen a magyar koronás cimerrel. Felhivjuk az összes hatóságok vezetőségeit, valamint a pénzintézetek igazgatóságait, hogy az ilyen pecséttel ellátott ügydarabok átadóit igazolásra szólitsák. — 17. gy. ezr. parancsnoksága.*

— **Mit csinálnak a szomszédban?** Németország nemzetgyülése Ebertet, a volt szijgyártót választotta meg a köztársaság elnökévé. A szociáldemokrata uj elnök párthivei s az egész nemzetgyülés egyhangu helyeslése mellett kijelentette: „*mint az egész nép megbizottja akarok és fogok cselekedni, nem, mint egyetlen part népviselője. A munkásnep gyermeke vagyok, a szocializmus gondolatvilágában nöttem fel és származasomat, meggyőződésemet sohasem fogom — megtagadni, de tudom, hogy akkor, mikor önök rám ruházzák a szabad német állam legfőbb méltóságát, nem akarnak egyoldalu párturalmat létesiteni,*" — Hol van itt az a fanatikus párterdekhajszolás, a melynek mi Magyarországon tanui vagyunk? Pedig a nagy Németország 3—4 ipari városában több szociáldemokrata van, mint az egész Magyarországon!

Azt mondják Ebertről, hogy Bebel elvét vallja, hogy: *mindent a szociáldemokráciáért és mégis mindent a hazáért!* — Hol van[illegible]

Hazánk integritása.

Marosi Arnold beszéde Magyarország területi épségének Védelmi Ligája által rendezett népgyülésen,

Igen tisztelt Polgártársak! Az igaz magyar lélekbe az ezer éves Magyarország képe oly körvonalakkal van bevésve, amelyet kitörölni onnan nem lehet és nem is engedhetjük. [illegible] kintet a térképre és hazánk kerekded határaival, mint sziget emelkedik ki Európa szomszédos területeiből. Csak nyugat felöl nincsenek természetes határai, de innen nem is fenyegetett bennünket ellenséges hadsereg, mig a kultura vize a Duna és az Alpesek felénk nyiló völgyein szabadon csobog hatott a magyarság felé. Az Alföldet a Dunántul dombos vidékát, majd lassan emelkedő hegyhátak kapcsolják össze az Alpesek hótakartglecscseres hegyláncaival, de e természetes átmenet mellett is a Duna-Tisza medencéje teljes ellentéte az osztráknémet tartományok zordon hegyvidékének. Szomszédságukban arany kalásztól hullámzó sikja ugy tünik föl mint ringó tengerszem a hegycsúcsok között.

Alföldünk hasonmását északon és keleten találjuk meg a lengyelek, oroszok, románok lakta sikföldön, melyekkel egykoron összefüggő tengert alkotott. De egyszercsak megrázkódott a föld és a Kárpátok magasra gyürödött rétegei gátat emeltek a szarmata és magyar alföld hullámai közé. A Kárpátok zöld gyürüjében ma Alföldünk úgy fest, mintha sárga topázt smaragdba foglalnék és ezüst szalaggal szegélyeznénk. Az ezüst szalag ha[illegible] támadás ék bennünket. [illegible] védelmi szempontból csak akkor volnának biztos határaink, ha, miként a Hunyadiak korában, kitolhatnánk azokat a balkáni hegyekre. Ez azonban ma csak ábrándozás, helyette tehát — területi integritásunk megóvása után — megegyezéssel igyekezzünk déli szomszédainkkal a békét biztositani.

Hegyekkel, folyókkal körülvett hazánk tökéletes földrajzi egység, alkatrészei, mint az élő test szervei, kapcsolódnak egymáshoz és alkotnak harmónikus egészet. Egyetlen viz gyüjtője a Duna és ez, mint világ forgalmi vonal, a mágnes erejével irányitja magafelé közlekedési utainkat. Utaink gócpontja az ország fővárosa, ahová a pókháló sugárszerüen haladó fonalaiként futnak össze a sinpárák, hogy gyüjtő-ponttá koncentrálják a nemzet politikai, kulturális és gazdasági életét. Van alföldünk, vannak dombos vidékeink, szeliden emelkedő közép hegységeink, hólepte csucsokkal koronázott felföldünk és mindezek oly természetes kapcsolatban állanak egymással, hogy bármelyiknek kikapcsolása megbénitja a többi életét is. Darabokra szaggatva a felületi formáknak e közgazdasági és müvészi egységgé való csoportosulása olyanná lesz, mint a karjaitól, labaitól megfosztott emberi test, melybe csak hálni jár, akkor is csak nyomorog az élet és alig várja, hogy kiköltözzék belőle.

A magyar föld szervezetében a [illegible] lakozó dombosvidékei képviselik. Itt lakik a magyarság zöme, mely ezer éve telepedett meg e helyen és ázsiai eredete mellett be tudott illeszkedni Európa kulturnépei sorába. Minek köszönheti ezt? Az élő szervezetéhez hasonló, csodás, alkalmazkodó képességének. Árkelve a Vereckei szoroson az uj hazában nem ragaszkodott ősei nomád életéhez, a fehérló áldozatához, hanem felvette környezet, vallását, erkölcsét, foglalkozását, állami berendezését és ezzel nyugati müvelődést öltött magára. Az Árpádok és Hunyadiak korának müemlékei szerint mindig szinvonalon tudta magát tartani. Csak Mohács állitotta meg kulturális emelkedését. A török hódoltság alatt vérét ontotta, hogy más országok fejlődését a mohamedán dühtől megóvja és még ezek haladtak előre, az ő földje néptelen pusztává lett; falvai romhalmazzá dőltek össze a lakatlan pusztaságban. Mikor azonban lerázta vállairól a török igát, igyekezett kipótolni évszázados küzdelem okozta fogyatkozásait és ezzel biztositotta magának az elnéptelenedett területekre betelepitett avagy beszivárgott nemzetiségek fölött a fensőbbséget.

Nemzetiségeink kulturális elmaradásának oka nem a magyarság részeről történt elnyomatásban, hanem fajiságunk kisebb értékében rejlik. Németjeink nem maradtak el, sőt egyes vidékeinken a haladás mintaképei, mert meg van fajukban az erre való képesség. [illegible] lalkozik és igy sokkal közvetlenebbül érintette Európa kulturája, mint a hegyvidékeken lakó, a müvelődésre kevésbbé alkalmas vándor pásztoréletet élő nemzetiségeinket. Tulajdonkép itt van a forrása azoknak a vádaknak, a melyeket magyarország rovására irnak, annak a magyarságnak, a mely már a honfoglalás idején barátságba lépett a meghóditott népekkel, a betelepült idegeneknek kiváltságokat, gazdag egyházi javakat adományozott, megengedte, hogy a szász, román és szerb intelligencia saját nyelvü szellemi középiskolákban nevelődhessék.

A Nagyalföld és a nyugati részek nemcsak kulturális szempontból, de gazdaságilag is szive Magyarországnak. Ezek szolgáltatnak vért, eleséget nagy termőképességükkel az ország legnagyobb részének. Ezért egy arasznyit sem engedhetünk belőlük. Es ime, mit látunk! A legtermékenyebb részeinők a baranyai Bőköz, Bácska csonkittatlanok maradjanak és az erőszak ellen lehetőleg biztositva legyen. E tekintetben eddig a Kárpátoké volt a főérdem. Sziklafalaik magas ormaik bástyafalként kerítik az Alföldet, hogy észak

itt a nemzetköziségnek az az idétlen hangoztatása, amelyben a mi szociáldemokrata vezéreink annyira izzadnak?

Németországban az egész nemzetgyülés bizalmából a szociáldemokrata Scheidemann áll a birodalmi kormány élére; de ennek ellenében a szociáldemokrata dr. David lemond a nemzetgyülés elnökségéről s arra a katholikus centrumpárti Fehrenbachot választják meg. Ezen kivül a birodalmi kormány tagjai sorában három centrumpárti miniszter kap helyet. — Odaát — ugy látszik — nem féltékenyek a polgári, söt „klerikális“ miniszterekre.

A würtembergi katholikus centrum attól tette függővé a kormány támogatását, ha ez *az egyház és oktatás terén hozandó esetleges ujitásokról* előzőleg tájékoztatja. A válasz az volt, hogy e téren *semmiféle változtatások tervbe véve nincsenek.* Erre a centrumpárt elhatározta, hogy résztvesz a kormányban, annak bizalmat szavaz és teljes erejével támogatja. — Mikor hagyják abba nálunk a vallásoktatás kérdésének feszegetését?

A német nemzetgyülés megnyitása napján ünnepi istentisztelet volt a weimari evangelikus és katholikus templomban. Hol állunk mi attól, hogy ne higyjük, hogy egy szociális irányu államnak nincs szüksége az Istenre? Nálunk az Ur Istent csak háborgó lelkü gyüléseken szokás *káromolva* emlegetni abban a hiszemben, hogy ettől erősödik a haza.

Még valamit. A Leipziger Illustzierte Zeitung (protestáns) képeket hoz a németországi nemzetgyülési választásokról. Az egyik képen egy uri fogat szallit egy csomó apácát a szavazó helyiségbe. A mellékképen már azt látjuk, amint szavaz az apáca; egy kifogástalan megjelenésü uriember udvarias pózban veszi át a jó néne szavazatát. — Kiváncsiak leszünk a magyarországi választások menetére. Ott látjuk majd meg, hogy miként fogadják az „*Eulália néniket*“ a szavazó urnánál. S ez a „*miként*“ mutatja majd meg, hogy Európában vagyunk-e vagy Ázsi — akarom mondani — Afrikában. *Krix.*

— **Figyelem!** A déli vasut azon nyugdijasai és kegydijasai, kik eddig is az élelmezési raktárnál vásaroltak, cukorszükségletük befizetésére hétfőn jelentkezzenek az állomásfőnöknél.

— **A hatósági sertésekből** pénteken 170 darabot vágtak és abból 6 darabot az állatorvos borsókásnak találta. Azt a 6 darabot a rendőrség elkobozta, lekárboloztatta és átadta a gyepmesternek.

— **Svéd tornakurzust** nyitok 6—10 éves fiu és leanygyermekek számára a Kath. Legény Egylet kistermében (Távirda u. 6. sz.) f. évi februar hó második felétől március hó végéig. Tanitás ideje hetenkint kétszer (megállapodás szerinti napokon) délután fél 4—fél 5 óráig. Első órát február 18-án kedden tartom meg a fenti helyen. Beiratkozni lehet ugyanakkor, esetleg lakásomon, Kossuth u. 18. sz. emelet. *ZUGOR ERNŐ* okl. tornatanár.

— Husz fodrász ellen tett feljelentést az árvizsgáló bizottság, mert nem tartották be az árszabályt. A rendőrség soron kivül megbünteti őket.

— **Nagy razziát tartott** a rendőrség tegnap a vendéglőkben és kávéházakban, hogy lefülelje a szesztilalom megszegőit. Az uj törvény ugyanis a vendegeket is szigoruan sujtja, ha a megengedettnél több szeszt fogyaszt. 5 kihágó ellen eljárást inditott a rendőrség.

— **ÜGYVÉDI IRODÁMAT** négy és fél évi harctéri szolgálat után ismét megnyitottam Székesfehérvárott, Nádor-utca (Kovács ház). Bejárat Szent János köz 2. **Dr. Kovács Kálmán.**

— **Bojtorján hajszesz** nagyon bevált hajápoló, erősiti a hajgyökereit s szünteti a korpa képződést. Egy üveg ára 6 korona. — Szűts Róbert gyógyszertárában. Károly király-tér.

Szinház.

FAUST.

(Opera 5 felvonásban. Szövegét Goethe után irták Barbier és Carre. Zenéjét Gounod szerezte. — Felujitották 1919. február 15-én a városi szinházban.)

A Faust mondából Goethe irodalmi kincset adott az emberiségnek s ez inspirálta Gounodt a nálunk most felujitott opera komponálására, amely Bizet Carmenjével a legnépszerübb és legtöbbször játszott dalmü. *A Faust szinrehozatalával a társulat valóságos kulturmissiót teljesitett*, mert a háborus években komolyabb, a — hétköznapiságon felülemelkedő darabot alig játszottak és örömmel latjuk a szinház vezetőségének azt a törekvését, hogy szinházunkat a müvészet templomává akarja fejleszteni, ahol a kulturáltabb ember is kielégitheti lelki igényeit.

A mult heti Shakspere előadás után most Gounod remekében gyönyörködhettünk, melynek előadásaira az Operaház müvészgárdájából *Szende* Ferencet és *Toronyi* Gyulát hivta meg az igazgatóság.

A várakozás a legteljesebb mértékban kielégitette közönségünket, mert hasonló nehéz müvet a legnagyobb vidéki társulat sem játszhatott volna különben. A villamos áram hiánya nyomasztóvá tette ugyan a hangulatot, mert a világitási fényhatások elmaradása az illuzió rovására esett, de a müvészek éneke sokszor ezt is feledtette velünk.

Az előadás középpontjában *Szende* Ferenc Mefisztója és *Németh* Irén Margitja állott. Szende gyönyörü zengésü, mély férfias hangja, valamint játék készsége már megjelenésekor biztositotta számára a sikert. Németh Irént már sokszor dicsértük, de Margitban érvényesült szépen iskolázott hangja legjobban és játéka nőies, egyszerü, igaz volt.

Toronyi Gyula, a másik vendég müvész Faustot énekelte. Az első előadáson rekedt volt ugyan de a fejhangokat ügyesen használta s ez által átsiklott a partitura nehezebb vészei felett. *Falussy* István Valentinja úgy az éneke, mint a játék részben müvészi volt. Derült hangulatot hozott a szinpadra G. Székely Réné (Márta) és jó volt még Lónyai Sándor (Siebel.) A kórus és zenekar jól müködött.

Es itt nem mulaszthatjuk el, hogy *Andor* Zsigmondot, a szinház derék karmesterét a legmelegebb elismerés hangján ne dicsérjük. Hónapok kitartó, szorgalmas munkájának eredménye a Faust előadása, amelyen meglátszott a hozzáértő müvész lélek meleg szeretete. Ki is hivta a kö-

---

és a Bánát szerb megszállás alatt vannak és olyan intézkedések történnek, melyek célja a teljes elszakitás előkészitése. A jogcim erre az ott lakó szerbek volnának. De hát velük szemben a magyarság és a mindig velünk tartó németség meg a dalmát származásu bunyevácság többségben van és maguk a rácok is oly jólétnek örvendenek, melyeknek hasonlóit Szerbia lakói sehol sem élvezték. Még kirivóbb igazságtalanság a Kis-Alföldnek a csehek részéről tervbe vett megcsonkitása. Csallóköz és Komárom vidéke szinmagyar területek, melyeknek a Magyarországtól való eltulajdonitása csak a nemzetiségi elv teljes megtagadásával lenne lehetséges.

Ha hazánk Dunamenti területének megcsonkitása megmaradna, ezzel folyamrendszerünk is elvesztené nemzeti kereskedelmi jelentőségét. Mert most a Dunának csak Vác és Baja közötti része van még a mi kezünkön, nem is egy harmada az egész magyar Dunának. A Tisza hajózható részének is a kisebbik fele csak a mienk. Szegedtől lefelé már a szerbek parancsolnak. Hajózásunk e két főtere között közvetlen összeköttetésünk nincs, csak szerb területen közlekedhetnek egymással. Legjobban csatornázott országrészünk a délvidék, az ellenség kezében van. Ha e viszonyok állandósulnak, nemcsak befektetett milliók vesznek el reánk nézve, hanem folyamhajózásunk és ezzel kereskedelmünk jelentős része is teljesen idegen befolyás alá kerül, mely százkaru polipként szivja belőlünk az életerőt.

Hogy az Uj-Magyarország megélhessen, kell, hogy szive ép, erei hideg szele és zordon népének támadása ellen védve legyen a magyarság fészke. Legutóbb is katonáink vitézsége rajtuk állitotta meg az orosz milliókat és akadályozta meg, hogy a kozák vandalizmus el nem pusztitotta éléstá[illegible] téren oly versenytársak vannak, mint Románia, kizárólag mezőgazdasági állam, koldusbotra és szegénységre van kárhoztatva. Ha nincs fája, nincs szene, nincs érce és legalább részben nem maga állitja elő ipari szükségleteit, rabszolga sors vár rea és verejtékes keresményének nagy részét a külföldnek kénytelen átengedni. Tudjuk ezt a multból nagyon jól, hogy ezeréves határaink között bőven rendelkeztünk ipari, nyersterményekkel, de a vámközösség segitségével Ausztria kizsákmányolt bennünket. Hasonló sorsunk lesz, ha arany, ezüst, réz és vasérctelepek Csehország birtokába jutnának, mármarosi és erdélyi sóbányáinkat a mezőségi földgázt, Krassószörény ércekben gazdag hegységeit pedig Románia tartaná meg.

Helyes nemzetgazdasági élet és a nép minden rétegére kiterjedő jólét csak ott alakulhat ki, ahol a mezőgazdaság és ipar lehetőleg egyensulyban van, ahol az alföld és hegyvidék terményei minden nehézség és idegen beavatkozás nélkül cserélődhetnek ki egymással. Épp ezért nemcsak nekünk, hanem a hegyvidékeken lakó nemzetiségeinknek is érdeke, hogy ne szakitsanak el bennünket egymástól. Hisz egymásra vagyunk utalva, miként a gyár fütőháza és mühelytermei. Az alföld élelmiszert termel és midőn gabonáját atadja a gabona-lélekben szegény felvidék lakójának, az erdők famunkásának, a föld mélyében [illegible] energiát, munkaképes[illegible] háza berendezéséhez, vasat földje megmüveléséhez, géprészeket terményeinek feldolgozásához, melyet ha idegen országba készitenek számára, az érte járó munkadij a külföldet fogja gazdagitani.

A Kárpátok zöld gyürüjében Erdélynek van legönállóbb helyzete. Medencéjét minden oldalról párkányhegységek övezik és ennek köszönhette az erdélyi fejedelemség idején politikai különállását. De azért mindig magyar volt, sőt a Habsburg beolvasztást törekvésekkel szemben valóságos mentsvára volt az alkotmányhoz ragaszkodó magyarságnak. Érdekei mindig a Nagy Magyar-Alföldhöz kötötték és ide utoljára földrajzi berendezése is. Mig ugyanis a román alföldtől nehezen járható magas hegységek választják el, addig a Szamos, a Körös és Maros Tisza felé tartozó völgyei mint kapuk vezetnek át Nagy Magyarországba.

Miért is a székelységnek meg kincses Kolozsvárnak elvesztése oly gyógyithatatlan sebet ütne a magyar nemzet lelkén, mintha Kassát és Pozsonyt, Nagyváradot és Aradot, Temesvárt és Pécset, a Bánátot vagy Bácskát, a Tátrát és Brassói havasokat szakitanák le Magyarország testéről. Nekünk mindegyik egyformán kedves, mindegyik egyformán nélkülözhetetlen. Bármelyiket tépik is ki nemzeti életünk szervezetéből, elvesztésük mint nyitott seb fog a [illegible] minden rögéhez. Nemcsak azért mert szivünk van hozzá, növe [illegible] van hozzá [illegible] és most is négy éven át százezren meg százezren hullottak el annak védelmében, hanem azért is, mert ha kikezdik határait egy tiz milliót számláló nemzet fog abban elpusztulni. Mi pedig élni akarunk, megmutatni a világnak, hogy mi, akik évszázadokon át éreztük a Habsburg-uralom nyomását és szabadságharcokkal küzdöttünk ellene, a demokracia magasabb fokára tudunk emelkedni, mint ragadozók módjára ránktörő ellenségeink. De hogy a sok rágalom között, melyet évtizedeken át terjesztettek ellenünk testünkre leselkedő szomszédaink, hallgatásra találjon a mi szavunk is, millióknak és millióknak kell összefognunk és megrablóink sugdosását túlharsogó kiáltásba kell kitörnünk: mi egy talpalatnyi területéről sem mondunk le a Kárpátok Duna és Dráva határolta országunkat. A békesség, az igazság, a megélhetéshez való jogunk alapján kérjük, követeljük, hogy országunk cimerében a kettős keresztet viselő hármas halom és a négy folyó vidéke ne csak képzelődés, ábránd, történeti emlék hanem élő valóság legyen a jövőben is.

zőnség függöny elé úgy öt, mint a főszereplőket számtalanszor.

Az est sikerének részesei még *Gulyás* Menyhért, aki a rendezést a legapróbb részletekig gondosan kidolgozta és *Hermann* László, aki a színfalak mögötti zenét az orechesterrel a legpontosabban összhangban tudta tartani.

Fodor igazgató, úgy látjuk megtalálta az utat, amelyen színháza a tiszta művészet felé vezethet. Kérjük, hogy maradjon meg az uton és akkor a színház városi művelődésünknek központja lehet.

(a. n.)

Heti műsor:

Vasárnap d. u.: Csárdás királynő.
este: Faust.
Hétfő: Tolvaj.
Keddtől egész héten minden este Tul a nagy Krivánon.
Vasárnap d. u.: Medi.
este: Tul a nagy Krivánon.

Mozi.

Az Apolló igazgatósága közli:

Az Apolló szín[illegible] igazgatósága ezzelen tudatja a n. é. [illegible]gel, hogy a villamos áram megbizhatósága és a fűfőanyag hiánya miatt bizonytalan ideig hetenkint csak három napon — pénteken, szombaton és vasárnap tart előadásokat.

Az Uránia igazgatója közli:

Hetfőn és kedden Henny Porten és Ossi Oswalda főszerepléseivel 2 vigjáték szerepel egy műsoron. Az első „Három a kéró", a második „Nem szeretnék férfi lenni." Ezeken a filmeken mind a két művésznő elemében van. Szerdán és csütörtökön a két csodamajom Koko és Jack kerül bemutatásra. Péntek, szombat és vasárnap pedig Fern Andra legujabb filmje a „Szerelmi viharr" kerül szinre. Előadások kezdete köznapokon fél 6 és 7 órakor, vasárnap 3 előadás 3, 5 és 7 órakor. Saját villamos telep.

Társszerkesztő: ALAPI NÁNDOR.
Kiadó tulajdonos:
SZ.-FEHÉRVÁRI EGYHÁZMEGYE

Szekesfehérvár szab. kir. [illegible] kartánytól.

[illegible] fk. 1919.

Hirdetmény

A szeszes italok mértéktelen fogyasztásának eltiltásáról szóló 1919. évi XIII néptörvény és a belügyi és kereskedelemügyi miniszereknek 46461/919. K. M. szám alatt kibocsátott rendelete alapján, — tudomásulvétel és alkalmazkodás végett közlöm a következőket:

Vendéglőkben borból, kizárólag déli 12 órától délután 3 óráig és este 7 órától 9 óráig terjedő időben, a helyiségben való elfogyasztásra egy-egy vendégnek legfeljebb [illegible] decit szabad kiszolgáltatni. Ugyanezen időkben vendéglői üzlethelyiségben való sörfogyasztás nem esik korlátozás alá.

Bor-, sör- és pálinkamérésekben csupán köznapokon déli 12 órától délután 3 óráig az üzlethelyiségben való elfogyasztásra sör kiszolgáltatása korlátlan mennyiségben szabad, ellenben borból egy-egy vendégnek csak 3 deci szolgáltatható ki. Mindennemű más szeszes italnak bármiféle mennyiségben való kiszolgáltatása tilos.

Kávéházakban, a vendéglőkre megállapitott idő alatt, az üzlethelyiségben való elfogyasztásra csak sört szabad kiszolgáltatni, [illegible]nak és mindennemű égetett szeszesitalnak kiszolgáltatása tilos.

Kizárólag borkereskedésekben bornak zárt palackokban való árusitása a szokásos keretekben reggel 8 órától délután 4 óráig meg van engedve.

Gyógyszertárakban gyógyborok és gyógyászati célokra szolgáló égetett szeszes italok kiszolgáltatása meg van engedve.

Füszer és csemege üzletekben, cukrászdákban és drogueriákban és a fentebb megjelölt kivételek alá nem eső összes egyéb üzletekben bor, sör és égetett szeszes italok kimérése és árusitása tilos.

Büntető rendelkezések

Aki fenti rendelkezések megszegésével, vagy kijátszásával szeszes italt kiszolgáltat, kihágás miatt, hat hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel, visszaesés esetén 3 hónaptól egy évig terjedhető elzárás és 4000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Szeszes italt kiszolgáltatásával iparszerűen foglalkozók az üzlet folytatásától felebbezésre való tekintet nélkül — hat hónaptól két évig terjedhető időre eltiltandók.

Aki a rendelet megszegésével vagy kijátszásával szeszes italt vásárol vagy fogyaszt, kihágás miatt 500 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő.

Aki [illegible] nyilvános helyen ittas állapotban jelenik meg, vagy ott lettasodik, kihágás miatt 15 napig terjedhető elzárással és 1000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Aki más szándékosan lopószegit, [illegible] miatt 15 napig terjedhető elzárással és 1000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő. Ha a cselekményt kóresmában, vendéglőben, kávéházban, vagy más nyilvános helyen, nőn, vagy 18 évet be nem töltött kiskorú egyénen követték el, hat hónapig terjedhető elzárás és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetés alkalmázandó. Ha a cselekményt, szeszes italt kiszolgáltatásával iparszerűleg foglalkozó egyén üzlete körében [illegible]tette el, három hónaptól [illegible] ig terjedhető pénzbüntetés [illegible]tetendő, üzlete folytatásától pedig, felebbezésre való tekintet nélkül, hat hónaptól két évig terjedő időre eltiltandó.

Székesfehérvár, 1919. február hó 13.

Dr. Zavaros s. k.
h. rendőrfőkapitány.

APRÓHIRDETÉSEK.

Ujságelárusitók felvétetnek a kiadóhivatalban.

Pergetett és lapesmez kicsinyben is kapható. Polermann méhészet, Polya-utca 28.

Irógépet keresünk megvételre. Cim a kiadóhivatalban.

Nagyobb mindenesfiu kosztra felvétetik, Knazovitzky divatáruházában.

Rác utca 31. számu ház szabadkézből eladó. Tudakozódni lehet Rác-utca 13. sz. alatt.

Egy kisebb családi ház (kert, baromfi- és parkirozott udvar) eladó. Sarló utca 37. sz. Paál Kálmánné.

Kifutólányt jó fizetéssel, tanuló és varrólányokat felvesz Resánszky Zsóna.

Mindenes fiut vagy leányt azonnal felvesz az Egyházmegyei Könyvnyomda, Szent István tér 1.

Acetylen (karbit) lámpák mindenfele kivitelben világitási anyaggal állandóan kaphatók: Grünfeld Sándor varrógép- és alkatrészek gyári raktára, Székesfehérvár, Várkapu-u. 1. sz. Schubert és Schesinger ház.

Kiadó több kaszáló rét és szántó és több előhasi üsző eladó. Antal Jánosnál, Felsőkirályson 16.

Községi irodában éveken át alkalmazva volt s kitünően bevált irnoknő községi jegyzői irodába ajánlkozik felvételre. Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbit.

Illés József férfiszabónál egy uj frak és melény eladó. Ugyanott egy jobb fiu tanulónak felvetetik. Tavirda-utca 5. sz.

Férfi aranyóra láncczal, Kerjenc József suba, felöltő, férfi és nőcipő, selyemruhák, kávéskészlet eladó. Mancz János-utca 11.

Egy leány és egy fiu tanulónak felvétetik. Kovats Antal városházterén.

Két darab sertés és egy hasas tehén eladó. Jancsár-utca 1.

Major u. 7. [illegible] eladó.

Mária órás, ékszerész, helyben [illegible] legolcsóbb árban. Órák és ékszerek legolcsóbb forrása.

Méhes méhekkel, felszerelessel eladó. Bővebben Gyümölcs-u. 22 a.

FLITSCSH PÁL FIA

Székesfehérváron levő

csemege és füszer üzletet

megvettem, felhivom mindazokat, kiknek nevezett cég ellen követelése van, hogy nekem 8 nap alatt jelentsék be, mert a későbbeni bejelentések nem fognak figyelemvetetni.

TÓTH ANDOR.

Uránia-szinház

Hétfőn és kedden, február hó 17 és 18-án:

Három a kéró

Főszereplő: Henny Porten

Nem szeretnék férfi lenni

Főszereplő: Ossi Oswalda.

Előadások fél 6 és 7 órakor. Rendes helyárak.

Értesités.

A nagyérdemü közönség tudomására hozom, hogy a haboru alatt zárva tartott

asztalos műhely-emet

ujból megnyitottam. Széchenyi-utca 19. sz. alatt.

Vass János,
asztalosmester.

Apolló-szinház

Szombaton és vasárnap, február hó 15 és 16-án:

2 filmsláger egy műsoron!

Fénysugár az éjben

Főuri dráma 4 felvonásban.

EDES TITOK

Vigjáték 2 felv.

Előadások 6 és fél 8 órakor. Vasárnap 5 és 7 órakor. Rendes helyárak.

A FÖLD legfőbb mezőgazdasági lap, [illegible] agrár politikai [illegible]

A „FÖLD" bátor, aktuális, gyakorlati.

A FÖLD SZEMLÉJE a közgazdasági élet emelkedett szempontu szellemes kritikusa.

A FÖLD ROVATAI: Növénytermelés, Kertészet, szőlészet, dohánytermelés, gyümölcsészet és facitokesztés, állat- és baromfitenyésztés, mezőgazdasági ipar, üzem, vegyészet, mérték, jogelet, kereskedelem és tőzsde, időjárás, kérdés-felelet.

A FÖLD MUNKATÁRSAI: a szakirodalom és közélet szaznai több vezető személye.

A FÖLD előfizetési ára évi 48 korona.

A FÖLD kiadóhivata: Budapest, IX., Ráday-u. 2.

Kérjen mutatványszámot két korona ellenében.

Nyomta Szent-István-tér Könyvnyomda Székesfehérvár.